

ΕΚΘΕΣΕΙΣ, ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ & ΠΑΡΟΧΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΤΗΣ ΥΣΜΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 2002-2004

Κ. Χατζηασλάνη, Ε. Καϊμάρα, Α. Λεοντή

Τομέας Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης - Υπηρεσία Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης

Τα μνημεία της Αθηναϊκής Ακρόπολης ως πολιτιστικά αγαθά, αντιπροσωπευτικά της κλασικής Ελλάδας, και ως σύμβολα της αρχαιότητας είναι λίγο πολύ γνωστά σε όλο τον κόσμο. Οι αξίες που αντιπροσωπεύουν προκαλούν το ζωνρό ενδιαφέρον όλων όσων ασχολούνται με τον πολιτισμό και την εκπαίδευση και κατά συνέπεια τα σχετικά εκπαιδευτικά προγράμματα είναι παντού ευπρόσδεκτα και αμέσως κατανοητά από τους μαθητές σε όλον σχεδόν τον κόσμο.

Έτσι ο Τομέας Ενημέρωσης και Εκπαίδευσης της Υπηρεσίας Συντήρησης Μνημείων Ακρόπολης, σε συνεργασία με την Α' Εφορεία Προϊστορικών και Κλασικών Αρχαιοτήτων, πολλαπλασίασε την εμβέλεια των δραστηριοτήτων του αφ' ενός βελτιώνοντας το εκπαιδευτικό υλικό που προσφέρει ή δανείζει και αφ' ετέρου προσεγγίζοντας τους εκπαιδευτικούς, έτσι ώστε να τους κάνει συνεργάτες του. Τα προγράμματα του Τομέα στοχεύουν στην παροχή γνώσεων για την τέχνη της αρχαιότητας και μάλιστα της Ακρόπολης αλλά και στην πληροφόρηση για τα μεγάλα έργα συντήρησης και αποκατάστασης των κλασικών της μνημείων.

Μέσα από την ενημέρωση των εκπαιδευτικών και την εξοικειωσή τους με τα θέματα του Τομέα και μέσα από τη διάχυση του υλικού, το οποίο είναι προσιτό και στην αγγλική γλώσσα, δημιουργήθηκαν δίκτυα συνεργασίας σε όλη την Ελλάδα και στο εξωτερικό, και έτσι ξεκίνησε και επιτυγχάνεται ευρύτερη, καλύτερη και πιο επιστημονική προσέγγιση του τεράστιου εκπαιδευτικού δυναμικού της Αθηναϊκής Ακρόπολης και της εποχής που αντιπροσωπεύει και συμβολίζει.

Ειδικότερα, κατά τα τελευταία χρόνια, ο Τομέας στράφηκε προς επιλεγμένους Εκπαιδευτικούς Φορείς της Ελληνικής Περιφέρειας αλλά και του Εξωτερικού, που έχουν άμεση σχέση με τις κλασικές σπουδές. Η συνεργασία ξεκινάει πάντα με πρωτοβουλία του Τοπικού Φορέα και υλοποιείται με παροχή εκπαιδευτικού υλικού, που υποστηρίζεται από σεμινάρια

και παρουσιάσεις στην κάθε περιοχή, με σκοπό τη καλύτερη δυνατή αξιοποίηση του υλικού.

Στο άρθρο που ακολουθεί παρουσιάζονται συνοπτικά και επιλεκτικά κάποιες από αυτές τις δραστηριότητες. Στην **Αθήνα** διεξάγονται τακτικά σεμινάρια στο Κέντρο Μελετών της Ακρόπολης.

Για τους εκπαιδευτικούς της **Αττικής** πραγματοποιούνται αντίστοιχα σεμινάρια στις κατά τόπους περιοχές, μετά από πρόσκληση της αρμόδιας διευθύνσεως του ΥΠΕΠΘ. Πρόσφατα έγιναν σεμινάρια στην Παλλήνη (*Οκτώβριος 2004*), σε 40 εκπαιδευτικούς από σχολεία της Ανατολικής Αττικής και στο Αιγάλεω (*Δεκέμβριος 2004*), σε 150 εκπαιδευτικούς από σχολεία της Δυτικής Αττικής.

Στην **υπόλοιπη Ελλάδα** ο Τομέας συνεργάστηκε με τους αρμόδιους φορείς των νομών Καβάλας, Θεσσαλονίκης, Ρεθύμνου, Χανίων και Έβρου.

Στην **Καβάλα** έγινε σεμινάριο (*Σεπτέμβριος 2002*) και έκθεση των μουσειοσκευών (ΜΣ) και δόθηκε το αντίστοιχο εκπαιδευτικό υλικό σε 200 εκπαιδευτικούς του νομού, στα πλαίσια του 6ου Περιφερειακού Σεμιναρίου «Μουσείο-Σχολείο» που οργανώθηκε από το ΥΠΕΠΘ, το Ελληνικό Τμήμα του ICOM και το Δημοτικό Μουσείο Καβάλας για εκπαιδευτικούς Πρωτοβάθμιας και Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης του νομού.

Στη **Θεσσαλονίκη**, στο **Τελλόγλειο Ίδρυμα Τεχνών** του Αριστοτέλειου Πανεπιστήμιου Θεσσαλονίκης στα πλαίσια της έκθεσης «Το Νέο Μουσείο της Ακρόπολης. Η Αρχιτεκτονική και οι συλλογές του», μέρος της οποίας ήταν και η έκθεση των ΜΣ, έγινε ένα πρώτο σεμινάριο (*Δεκέμβριος 2003*) σε 20 αρχαιολόγους, που στη συνέχεια έκαναν εκπαιδευτικά προγράμματα σε 3987 μαθητές από 70 σχολεία που επισκέφθηκαν την έκθεση. Ένα δεύτερο σεμινάριο (*Ιανουάριος 2004*) πραγματοποιήθηκε σε 220 εκπαιδευτικούς του νομού Θεσσαλονίκης, σε συνεργασία με το Τελλόγλειο και τις αρμόδιες Διευθύνσεις του ΥΠΕΠΘ.

Σε συνεργασία με την ΚΕ' Εφορεία Αρχαιοτήτων οι ΜΣ παρουσιάστηκαν σε ειδικά σεμινάρια, από την

ΕΚΘΕΣΕΙΣ, ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ & ΠΑΡΟΧΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΤΗΣ ΥΣΜΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 2002-2004

υπεύθυνη αρχαιολόγο Ειρ. Γαβριλάκη, τόσο στο **Μουσείο Ρεθύμνου** όσο και στο **Μουσείο Χανίων** (Μάρτιος 2004). Στη συνέχεια οι ΜΣ χρησιμοποιήθηκαν από μαθητές 60 σχολείων και στους δύο νομούς.

Στον νομό **Έβρου**, σε συνέχεια μίας παλαιότερης παρουσίασης του εκπαιδευτικού υλικού στην Αλεξανδρούπολη, έγινε σεμινάριο στην 3η Εκπαιδευτική Περιφέρεια στο Σουφλί (Οκτώβριος 2004), στο οποίο συμμετείχαν 100 εκπαιδευτικοί.

Σε συνεργασία με τη **Βουλή των Ελλήνων** (Οκτώβριος 2003 - Μάρτιος 2004) δόθηκε εκπαιδευτικό υλικό σε 40 Γυμνάσια από 20 νομούς της Ηπείρου, Μακεδονίας, Θράκης και Β. Νήσων, που επισκέφτηκαν τη Βουλή. Στα πλαίσια αυτά 2000 μαθητές της Γ' Γυμνασίου περιηγήθηκαν την Ακρόπολη με τη βοήθεια του εντύπου «Πάμε στην Ακρόπολη».

Με το ίδιο έντυπο στα αγγλικά 500 έφηβοι-μαθητές, που αρίστευσαν στα μαθηματικά από 85 χώρες, επισκέφθηκαν την Ακρόπολη, στα πλαίσια της **45ης Διεθνούς Μαθηματικής Ολυμπιάδας**.

Ο Τομέας συνεργάζεται συστηματικά με το **Ευρωπαϊκό Πολιτιστικό Κέντρο Δελφών**. Οι ΜΣ παρουσιάζονται κάθε καλοκαίρι σε έκθεση στους Δελφούς, όπου οργανώνεται ειδικό σεμινάριο σχετικά με τη χρήση του εκπαιδευτικού υλικού για ελληνιστές-καθηγητές ξένων σχολείων, προσκεκλημένους για τα Σεμινάρια Αρχαίας Ελληνικής Γλώσσας, οι οποίοι μετά το σεμινάριο παραλαμβάνουν εκπαιδευτικό υλικό του Τομέα για τα σχολεία τους.

Το 2002 έγινε σεμινάριο σε 50 **Γερμανούς**, το 2003 σε 40 **Ιρλανδούς** και το 2004 σε 50 **Γάλλους ελληνιστές**.

Το 2004, κατά την επίσημη τελετή απονομής του βραβείου «ΠΥΘΙΑ» που δίδεται στους Ευρωπαϊκούς μαθητικούς αγώνες για την Αρχαία Ελληνική Γλώσσα, μέσα στην Παλαιά Βουλή, ο Πρόεδρος της Δημοκρατίας Κ. Στεφανόπουλος απένειμε από μία ΜΣ «Η Ζωφόρος του Παρθενώνα» στα σχολεία που αρίστευσαν από 10 χώρες της Ευρώπης.

Αντίστοιχα σεμινάρια και παροχή υλικού γίνονται (συνήθως κάθε δύο χρόνια) σε εκπαιδευτικούς από την Αγγλία, τη Δανία και την Ολλανδία,

σε συνεργασία με τις **Ξένες Αρχαιολογικές Σχολές** που λειτουργούν στην Αθήνα.

Ιδιαίτερο είναι το ενδιαφέρον του Τομέα για τα ελληνικά σχολεία στο εξωτερικό.

Σε συνεργασία με το **Ινστιτούτο Παιδείας Ομογενών και Διαπολιτισμικής Εκπαίδευσης** (ΙΠΟΔΕ) του ΥΠΕΠΘ, στα πλαίσια ειδικής συνάντησης στην Αθήνα (Απρίλιος 2003) των 27 Συντονιστών Εκπαίδευσης που υπηρετούν στο εξωτερικό, πραγματοποιήθηκε σεμινάριο για τις ΜΣ, οι οποίες στη συνέχεια δωρήθηκαν στα αντίστοιχα Γραφεία.

Κατόπιν, έγινε ένα δεύτερο σεμινάριο (Ιούνιος 2003) σε 300 Έλληνες εκπαιδευτικούς, λίγο πριν από την αναχώρησή τους για τα σχολεία του εξωτερικού, στα οποία είχαν τοποθετηθεί. Στο σεμινάριο ενημερώθηκαν για τις ΜΣ που υπήρχαν στα Γραφεία των Συντονιστών και τις δυνατότητες χρήσης τους στην εκπαιδευτική πράξη και προσφέρθηκε επιπλέον εκπαιδευτικό υλικό σε κάθε έναν εκπαιδευτικό.

Η συνεργασία μας με εκπαιδευτικούς φορείς του εξωτερικού συνεχίστηκε και τα τρία τελευταία χρόνια, με σεμινάρια και παροχή εκπαιδευτικού υλικού και ΜΣ σε πολλές χώρες.

Στην **Κύπρο** οι ΜΣ παρουσιάστηκαν στη Λευκωσία, σε ειδικό σεμινάριο (Απρίλιος 2002), που οργανώθηκε από την Υπηρεσία μας σε συνεργασία με το Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού της Κύπρου, το Λεβέντειο Δημοτικό Μουσείο και το Ίδρυμα Λεβέντη. Το σεμινάριο παρακολούθησαν εκπαιδευτικοί από σχολεία όλης της Κύπρου και δόθηκε εκπαιδευτικό υλικό σε 150 εκπαιδευτικούς.

Συνολικά έχουν δωρηθεί 29 ΜΣ στο Υπουργείο και στο Μουσείο για να διακινούνται στα σχολεία της Κύπρου. Τα αποτελέσματα είναι ήδη ορατά, και στα δύο τελευταία συνέδρια εκπαιδευτικών, που διοργανώθηκαν από την Υπηρεσία μας, παρουσιάστηκαν τα πρώτα αποτελέσματα των εργασιών Κυπρίων εκπαιδευτικών.

Στην **Ιταλία**, στη **Ρώμη**, οι ΜΣ αποτέλεσαν μέρος της έκθεσης «Η Αθηναϊκή Ακρόπολη και το Μουσείο των Αυτοκρατορικών Fori. Σύγκριση μεθοδολογίας αποκατάστασης» που έγινε στα Mercati di Traiano - Museo dei

ΕΚΘΕΣΕΙΣ, ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ & ΠΑΡΟΧΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΤΗΣ ΥΣΜΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 2002-2004

Fori Imperiali, (Νοέμβριος 2003 - Φεβρουάριος 2004), και χρησιμοποιήθηκαν από πολλούς Ιταλούς μαθητές.

Στις **Ηνωμένες Πολιτείες της Αμερικής**, στη **Βοστώνη**, (Αύγουστος 2003) η ΥΣΜΑ συμμετείχε, με τις ΜΣ και με ένα πανώ διαστάσεων 1.20x3.00 μέτρα, με το οποίο παρουσιαζόταν συνοπτικά μία γενική άποψη του εκπαιδευτικού υλικού του Τομέα, στο XVI Διεθνές Συνέδριο Κλασικής Αρχαιολογίας, ενός συνεδρίου που γίνεται κάθε 5 χρόνια, και έγινε για πρώτη φορά στην Αμερική σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο του Harvard. Η παρουσίαση προσήλκυσε το ενδιαφέρον της πλειονότητας των συνέδρων για το υλικό αλλά και για την απόκτησή του, ώστε να μπορούν να το εντάξουν στα μαθήματά τους.

Το τεράστιο αυτό ενδιαφέρον των αρχαιολόγων είχε ως αποτέλεσμα την πρόσκληση του Τομέα στο 105ο Ετήσιο Συνέδριο του Archaeological Institute of America, στο **San Francisco** (Ιανουάριος 2004).

Εκεί, στα πλαίσια του Συνεδρίου, δημιουργήθηκε ειδική ενότητα με θέμα: «Διδάσκοντας την Αθηναϊκή Ακρόπολη» (Teaching the Athenian Acropolis), όπου η ΥΣΜΑ συμμετείχε με τη βασική εισήγηση διάρκειας 45', στην οποία παρουσιάστηκαν αναλυτικά οι εκπαιδευτικές της δράσεις, καθώς και εργασίες των εκπαιδευτικών. Στην ίδια ενότητα συμμετείχαν με δεκάλεπτες εισηγήσεις οι καθηγητές K. Glowacki του Indiana University, J. Hurwit του University of Oregon,

K. Schwab του Fairfield University, J. Neils του Case Western Reserve University και R. Rosenzweig του Cleveland Museum of Art. Υπήρξε πολύ μεγάλο ενδιαφέρον από το κοινό, στο οποίο μετείχαν καθηγητές από τα πιο γνωστά πανεπιστήμια της Αμερικής και ακολούθησε μια πολύ ενδιαφέρουσα συζήτηση. Αυτή είχε ως αποτέλεσμα την πρόταση να δημιουργηθεί στο διαδίκτυο ένας ειδικός κόμβος με τον ίδιο τίτλο της ενότητας, «Teaching the Athenian Acropolis», στον οποίο θα εισαχθούν όλες οι εισηγήσεις και ο οποίος θα εμπλουτίζεται συνεχώς με εισηγήσεις και άλλων πανεπιστημιακών σχετικές με το πώς ο καθένας διδάσκει την ενότητα, τη σχετική με την Ακρόπολη, σχέδια μαθημάτων, κ.ά. Ο κόμβος, με υπευθύνους τους καθηγητές K. Glowacki και K. Schwab που ήταν και οι οργανωτές της ενότητας του συνεδρίου, είναι σε εξέλιξη, και θα αποτελέσει ένα πολύ χρήσιμο εργαλείο για τη διδασκαλία της Ακρόπολης σε διάφορα επίπεδα εκπαίδευσης και παράλληλα πολυεπιστημονικά. Στα πλαίσια αυτού του συνεδρίου, στο οποίο συμμετείχαν περισσότεροι από 1000 σύνεδροι, γίνεται πάντοτε ένα αφιέρωμα στα παιδιά, ένα «Kids' Fair», στο οποίο φυσικά οι ΜΣ πρωταγωνίστησαν.

Η εισήγηση αυτή επαναλήφθηκε μία εβδομάδα αργότερα, στο **Los Angeles**, σε 30 στελέχη του Μουσείου **J. Paul Getty**, μετά από πρόσκληση του Τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων, στα πλαίσια της

ΕΚΘΕΣΕΙΣ, ΣΕΜΙΝΑΡΙΑ & ΠΑΡΟΧΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ ΤΗΣ ΥΣΜΑ ΚΑΤΑ ΤΑ ΕΤΗ 2002-2004

επανεκθέσης των Κλασικών Αρχαιοτήτων του Μουσείου και της οργάνωσης ειδικού τμήματος Εκπαιδευτικών Προγραμμάτων στην περίφημη Villa, που έκτισε ο ίδιος ο J. Paul Getty και η οποία είναι αντίγραφο της Villa dei Papiri στο Herculaneum.

Τέλος, το Μουσείο J. Paul Getty συμπεριέλαβε τη ΜΣ «Αρχαία Ελληνικά Μουσικά Όργανα», στην έκθεση «Coming of Age in Ancient Greece, Images of Childhood from the Classical Past» (Σεπτέμβριος - Δεκέμβριος 2004).

Στην **Αγγλία**, στο **Λονδίνο**, στα πλαίσια των εορτασμών των 125 χρόνων της, η Society for the Promotion of Hellenic Studies (SPHS) οργάνωσε, σε συνεργασία με την Joint Association of Classical Teachers (Μάιος 2004), ειδικό σεμινάριο, κατά τη διάρκεια της ετήσιας συνάντησης εκπαιδευτικών από όλη την Αγγλία, όπου παρουσιάστηκαν οι ΜΣ και όλο το εκπαιδευτικό υλικό της Υπηρεσίας. Στο σεμινάριο συμμετείχαν σχολεία που έχουν πολύ καλά τμήματα Κλασικών σπουδών. Οι εκπαιδευτικοί έδειξαν πολύ μεγάλο ενδιαφέρον τόσο για το υλικό, όσο και για τις εργασίες που έχουν γίνει από ελληνικά σχολεία που το είχαν χρησιμοποιήσει, και στο τέλος πήραν υλικό για τις βιβλιοθήκες των σχολείων τους. Ειδικά η SPHS ανέλαβε να διακινεί ΜΣ σε σχολεία σε ολόκληρη την Αγγλία.

Ιδιαίτερο ενδιαφέρον έχει υπάρξει από Πανεπιστήμια του εξωτερικού για το πολύπτυχο και το Cd-Rom

«Η Ζωφόρος του Παρθενώνα». Το τμήμα ανταποκρίθηκε αποστέλλοντάς τα σε πολλές βιβλιοθήκες και Πανεπιστήμια σε όλο τον κόσμο καθώς επίσης σε περίπου 1500 φορείς στην Ελλάδα. Πολλά πανεπιστήμια ζήτησαν την άδεια να χρησιμοποιήσουν το Cd-Rom στα μαθήματά τους. Παράλληλα περίπου 20.000 χρήστες επισκέφθηκαν τον δικτυακό τόπο για τη Ζωφόρο του Παρθενώνα μέσα σε ένα χρόνο.

Οι παραπάνω δράσεις αποτελούν μία επιλεκτική παρουσίαση των σεμιναρίων, των εκθέσεων και της παροχής εκπαιδευτικού υλικού και κυρίως των ΜΣ τα τελευταία χρόνια.

Συνοψίζοντας:

Εκπαιδευτικό υλικό έχει δωρηθεί σε περίπου 8.000 φορείς στην Ελλάδα και στο εξωτερικό.

Στην Ελλάδα έχουν δωρηθεί ΜΣ σε 720 σχολεία (210 ΜΣ στον νομό Αττικής και 510 ΜΣ στους υπόλοιπους νομούς της περιφέρειας).

Στο εξωτερικό έχουν δωρηθεί 210 ΜΣ σε 25 χώρες (Αγγλία 46 ΜΣ, Αίγυπτος 2 ΜΣ, Αιθιοπία 4 ΜΣ, Αυστραλία 9 ΜΣ, Αυστρία 5 ΜΣ, Βέλγιο 11 ΜΣ, Γαλλία 9 ΜΣ, Γερμανία 20 ΜΣ, Γιουγκοσλαβία 1 ΜΣ, Δανία 2 ΜΣ, Η.Π.Α. 31 ΜΣ, Ιαπωνία 2 ΜΣ, Ινδία 1 ΜΣ, Ιρλανδία 4 ΜΣ, Ισπανία 1 ΜΣ, Ιταλία 10 ΜΣ, Καναδάς 4 ΜΣ, Κύπρος 29 ΜΣ, Ολλανδία 4 ΜΣ, Ν. Αφρική 3 ΜΣ, Ουκρανία 5 ΜΣ, Ρουμανία 1 ΜΣ, Ρωσία 1 ΜΣ, Σουηδία 3 ΜΣ, Χιλή 2 ΜΣ).

